

CERKVENI GLASNIK

Izhaja zadnji teden v mesecu

ZA TRŽIŠKO ŽUPNIJO

Posamezna številka stane 2 Din.

Kristus Kralj.

Naša občinska pisarna je dobila nove, lepe prostore. Nekatero dobre duše so mislile, da bi bilo primerno, če bi v občinski pisarni ali v sejni dvorani visela na steni tudi kaka obesi —! In tako je slika priromala v župno pisarno in se bo božja slika. Kupile so v ta namen lepo, umetniško sliko: Kristus na križu, posneto po znamenitem umetniku van Dyku. Mislile so si pač, da bi ne bilo morda komu prav, če bi se radi tega obremenil občinski proračun in so kupile sliko z lastnim denarjem in jo darovale občini pod pogojem, da se obesi v občinski pisarni. Slika je torej prišla v občinsko pisarno, tam pa je čakala v kotu ali Bog ve kje mesece in mesece na odrešenje. Posvetovanja med merodajnimi krogi so pač morala trajati zelo dolgo, ali naj se obesi ta slika v občinski pisarni ali ne —! Tako težkega vprašanja najbrž še niso imeli pred seboj! In končno so se odločili, da se slika ne obesila kam drugam v trajen spomin poznejšim rodovom na ta dogodek —.

Tako je torej golo dejstvo! Kako se je ta odklonitev križa za občinsko pisarno med merodajnimi krogi utemeljevala, ne vemo natanko. Slišalo pa se je, da je nekdo to odklonitev zagovarjal tako-le: »V naši državi so vse vere enakopravne, Kristus na križu se ne sme izobesiti v občinski pisarni, ker bi bilo to izzivanje drugih ver —!«

Kolikor vemo, so v Trziču vsi prebivalci kristjani, med temi tudi par protestantov, ki gotovo tudi časte Kristusa — morda še bolj kot kak katoličan, ki ni več katoličan; pred kratkem je bil tu tudi neki turek, ta bi se gotovo tudi ne bi bil razburjal radi tega, ker je itak že mislil prestopiti v katoliško cerkev, pa končno tudi turki časte Kristusa, sicer ne kot Boga ampak kot velikega preroka. Torej niti noben turčin v državi se ne bi nad tem zgledoval —!

Kje je torej temu vzrok?! — — —

Naslov temu članku sem dal Kristus Kralj! Jezus Kristus je naš večni Kralj, Kralj vseh kraljev, Kralj vseh svetov, Kralj vseh vekov, Kralj vsega človeštva.

Ko bi v občinski pisarni odklonili sliko Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra, bi bilo to gotovo nad vse sramotno za celo občino, sramotilno za kralja in državna oblast bi morala tak občinski odbor razpustiti in krivce radi razžaljenja Njegovega Veličanstva kaznovati, za kar je predpisana kazen več let — —! Kristus pa je Kralj in Gospod tudi našim kraljem — —!

Samo ta dogodek v kraju, ki se vendar ponaša s tem, da je katoliški, da je krščanski, je jasna priča, kako potrebno je bilo, da je začel sedanji sv. oče Pij XI. klicati v spomin vsem narodom, da je Kristus naš Kralj, kateremu smo vsi v vsem življenju podložni, katerega smo dolžni kot Večnega Kralja častiti.

Ko je lansko leto izdal sv. oče Pij XI. encikliko o Kristusu Kralju in določil tudi poseben praznik v čiščenje Kristusa kot Kralja, je pisal neki slovenski list, da gre tu le za klerikalizem, za vlado cerkve in duhovščine. To je stara in oglojena fraza, ki jo nasprotniki krščanstva rabijo za to, da pokrivajo svoje krščanstvu sovražne namene in načrte. Ne bom tajil, da je možno, da tu pa tam kak posamezen duhovnik ali škof posega v zadeve, ki ga kot duhovnika ne brigajo in si morda tudi preko svojega poslanstva prisvaja kako ob-

last, ki mu ne gre; zakaj bi tega ne priznali: posamezniki se lahko pregreše tudi v tem oziru! Toda cerkev kot taka ne išče svetne oblasti za se, se ne noče vtikati v čisto posvetne zadeve. Gotovo pa je, da morajo biti Bogu, Kristusu, Večnemu Kralju podložni vsi: vsi vladarji, vse vlade, vse države, vsi narodi in če niso, so zavrgli Boga, so se dvignili proti njemu in On jih bo sodil.

Vsi ljudje in še posebno vladajoči bi morali v vsem svojem delovanju izpolnjevati božje zapovedi. Za vladajoče še bolj kot za druge tudi velja: Veruj v enega Boga, moli ga, ne kradi, ne ubijaj — —! In če se ti ne drže božjih zapovedi, potem trpe narodi gorje, krivico in z vladajočimi tudi kazen. Ker vladajoči krogi niso poznali zapovedi: ne kradi, ne ubijaj, je moral ves človeški rod iti skozi pekel svetovne vojne.

V moderni demokratični dobi pa ljudstvo voli vlade in če izvoli take, ki ne poznajo Boga, ki nočejo priznati Kristusa za Kralja, ne njegovih zapovedi, potem so narodi krivi sami, da se v javnem življenju ne izpolnjujejo božje zapovedi, da tisti kradejo in ubijajo, ki bi morali predvsem braniti pravico in življenje. Od kod toliko korupcije po državah: ker v javnem življenju ne vlada Kristus Kralj!

Praznik Kristusa Kralja ne propagira kakega klerikalizma ali vlade cerkve in duhovščine v čisto posvetnih vprašanjih, kliče pa v spomin vsem vladajočim, da je nad njimi Vladar, kateremu so podložni, po katerega zakonih so dolžni vladati in voditi narode; praznik Kristusa Kralja ne oznanjuje narodom v demokratični dobi, da naj se uklonijo pod kako duhovsko komando v gospodarskih in čisto političnih vprašanjih, kliče pa jim v spomin dolžnost, da smejo — kolikor sami odločujejo — postaviti na vodilna mesta le take može, ki priznajo Kristusa za svojega Kralja, da jim ne bodo metale njih vlade križev iz šol, sodišč in občinskih pisarn, da si ne postavljajo vlad, ki bodo uničevale Kristusovo kraljestvo na zemlji! Mehika in Francija nam je jasen zgled!

Naj vlada Kristus Kralj v vsem privatnem in javnem življenju — to je naša parola, to mora biti geslo katoličanov.

Sv. maša Kristusa Kralja.

Praznik Kristusa Kralja se praznuje zadnjo nedeljo v oktobru. Za ta praznik je določena posebna sv. maša. Njene molitve so krasne! Vsebinska teh molitev pojasnjuje pomen praznika Kristusa Kralja, zato podajemo tu v prestavi vsa važnejše molitve iz te maše.

Sv. maša se začne z molitvijo, ki jo je slišal sv. Janez Ev. v skrivnem razodetju in jo molijo pred Kristusom angeli in svetniki v nebesih: »Vredno je Jagnje, ki je bilo umorjeno, prejeti oblast, božanstvo, modrost, moč in slavo. Njemu čast in vlada na vekov veke.«

Praznična molitev je sledeča: »Vsemogočni večni Bog, ki si hotel v svojem ljubljem Sinu, Kralju veselstva, vse prenoviti, dodeli milostljivo, da se Njegovemu milemu vladarstvu podvržejo vse družine narodov, ki so po grehu med seboj razprte.«

List se pri maši beri iz lista sv. apostola Pavla do Kološanov: »Bratje, hvalimo Boga Očeta, ki nas je storil vredne udeležiti se deleža svetih v razsvetljenju; ki nas je oteel iz oblasti teme in prestavil v kraljestvo svojega preljubega Sina,

v katerem imamo odrešenje po njegovi krvi, odpuščanje grehov, kateri je podoba nevidnega Boga, prvorojeni pred vsemi stvarmi. Ker v njem je vse vstvarjeno v nebesih in na zemlji, vidno in nevidno, naj si bodo troni ali gospodstva, ali poveljarstva, ali oblasti; vse je po Njem in v Njem vstvarjeno. In On je pred vsemi in vse v njem obstoji in On je glava telesa cerkve, on je začetek, prvenec, iz mrtvih, da ima med vsemi on prvo mesto. Zakaj ugajalo je, da v Njem prebiva vsa polnost in da po Njem spravi vse s seboj in pomiri po krvi Njegovega križa, kar je ali na zemlji ali v nebesih v Kristusu Jezusu, Gospodu našem.»

Graduale — molitev po berilu je iz 71. psalma, v katerem psalmist napoveduje mesijansko kraljestvo: »In gospodoval bo od morja do morja, od rek pa do skrajnih zemeljskih mej. In molili ga bodo vsi kralji zemlje: vsi narodi mu bodo služili.« In nato se molijo besede iz preroka Danijela: »Njegova oblast, večna oblast, ki ne bo odvzeta, ki ne bo uničena.«

Evangelij je po evangeliju sv. Janeza iz 18. poglavja: »In takrat je Pilat rekel Jezusu: »Ti si judovski kralj?« Jezus je odgovoril: »Praviš to sam od sebe, ali so ti o meni povedali drugi?« Pilat je odgovoril: »Sem mar jaz jud? Tvoj narod in veliki duhovniki so te meni izročili. Kaj si storil?« Jezus je rekel: »Moje kraljestvo ni od tega sveta; ko bi bilo moje kraljestvo od tega sveta, bi se moji služabniki bojevali, da ne bi bil izročen Judom; tako pa moje kraljestvo ni od tod.« Rekel mu je tedaj Pilat: »Torej kralj si?« Jezus je odgovoril: »Tako je, kralj sem. Jaz sem zato rojen in sem zato prišel na svet, da spričam resnico. Vsak, kdor je iz resnice, poslušaj moj glas.«

In kakšno kraljestvo Kristusa Kralja propagira Cerkev na zemlji je krasno povedano v predglasju, ki se glasi sledeče: »Res se spodobi in je pravično, primerno in zveličavno, da se Ti zahvaljujemo vedno in povsod: Sveti Gospod, vse-mogočni Oče, večni Bog, ki si mazilil z oljem poveljčanja svojega edinorojenega Sina, našega Gospoda Jezusa Kristusa, kot večnega Kralja vesoljstva, da bi se žrtvoval na altarju križa v neomadeževan in spraven dar, da bi izvršil skrivnost človeškega odrešenja in da bi podvrgel svoji oblasti vse stvarstvo in da bi izročil večno in vesoljno kraljestvo Tvojemu neizmernemu Veličanstvu. Kraljestvo resnice in življenja; kraljestvo svetosti in milosti; kraljestvo pravice, ljubezni in miru.« —

Iz teh naših molitev je torej jasno, kakšno kraljestvo Kristusa Kralja propagira med narodi njegova Cerkev. Kraljestvo resnice, pravice, ljubezni, miru; ono kraljestvo, v katerem bi vsi priznali Boga Kristusa za svojega vrhovnega vladarja in Gospoda.

Naše gospodarsko delo —!

Kadar se duhovniki kje pečajo tudi z gospodarstvom, s posojilnico, konsumnim društvom, kako industrijo ali podobnim, navadno nasprotniki to izrabljajo in pode duhovnika v cerkev, češ, da to delo ni za duhovnika.

Svoj čas je naš kmet zdihoval pod raznimi oderuhi. Slovenski duhovniki so ustanovili polno posojilnic in rešili slovenskega kmeta iz rok izžemalcev. Starejši se boste še spominjali, kako so takrat naši nasprotniki pisali, da se duhovniki nimajo vtikati v te zadeve, da naj denarno gospodarstvo pušče v miru itd. Ti so že vedeli, kje jih čevlji žuli! S posojilnicami je naša duhovščina rešila naše ljudstvo oderuhov in propada.

Kakor pri posojilnicah, tako je tudi pri drugem gospodarskem delu!

Marsikdo, včasih tudi dobri verniki, tega ne morejo umeti, da si duhovniki nalagamo včasih toliko dela, žrtev in neredko mnogo napadov in sumničenj s svojim gospodarskim delom. Mnogi modrujejo: »Kaj se v to vmešavajo, mar bi v miru živeli —.« To so pač egoistični materialisti, ki tako govorijo in nimajo pojma o duhovski — žrtvi —!

Res je, delo na gospodarskem polju nam naklada mnogo odgovornosti, truda, žrtev, nehvaležnosti, sumničenja, za nas

osebno bi bilo veliko bolj komod in dobičkanosno, če bi se s tem ne pečali — —. Toda potreba ljudstva nas k temu sili, to je naša — dobrodelnost. Vse naše delo na gospodarskem polju je — dobrodelna akcija v prid vernikom.

Koliko vernikov rešimo popolnega propada s svojim delom pri denarnih zavodih! Ali ni to dobrodelnost?! Koliko brezposelnim se nudi zaslужka pri podjetjih, ki so jih ustanovili duhovniki! Ali ni to dobrodelnost?! Koliko cenejše kupujejo delavni sloji svoja živila po konsumih in kako so vsa živila s pomočjo konkurence konsumov znižana! Ali ni to dobrodelnost?

Zadnje čase se v Tržiču med krščanskimi vrstami razvija živahen gospodarski napredek, pri katerem duhovščina odločilno sodeluje. Pričakovati je, da se bo od strani, ki ima navado, da vse naše delo namenoma napak presoja in mu podtika napačne namene, tudi kaj podobnega govorilo, zato se mi zdi potrebno, da že naprej na to opozarjamo. Duhovniki se ne bomo sicer hvalili s svojim delom, toda to bi nas pa vsekakor bolelo, če bi se naša dobrodelnost napak tolmačila in bi se morda kdo celo nad njo farizejsko pohujševal. To izpričevalo nam bo vsak, ki pozna naše delo, moral dati, da sebe pri tem nismo iskali, da nima en duhovnik od tega v Tržiču niti pare osebne koristi, pač pa nam to prinaša le velike žrtve.

Zakaj duhovniki sodelujemo pri Runi? Danes bi bilo 26 delavcev in več družinskih očetov na cesti brez zaslужka in brez kruha —, ko bi Rune ne bilo! To je naša dobrodelnost! Zakaj sodelujemo pri denarnih zavodih? Zato, da pomagamo z njimi potrebnim! Zakaj ustanovljamo celo gostilne? Zato, ker hočemo pomagati, vzgajati, podpirati dobro tudi potom dobre gostilne —!

Res je: naša prva in sveta dolžnost je cerkev, spovednica in šola. Toda Kristusova zapoved nam tudi ukazuje nasičevati lačne, oblačiti nage, oskrbovati brezposelne, pomagati zatiranim, in to delamo, ko in kadar se pečamo tudi z gospodarstvom. Gospodarsko delo je za nas predvsem — dobrodelnost!

Mrliška kronika.

34. Ivana Osterman, nez. hči delavke, Tržič št. 200, stara 3 dni. — 35. Kavar Ana, roj. Košir, vdova Roblek, vdova po posestniku, Tržič št. 202, roj. 2. avg. 1839, umrla 14. avgusta. — 36. Ahačič Matevž, poročen, nadlovec barona Borna, Dolina št. 98, roj. 6. sept. 1857, umrl 15. avg. — 37. Brešar Marija, roj. Rozman, vdova, Tržič št. 52, roj. 30. jun. 1841, umrla 16. avg. — 38. Hribar Uršula roj. Platiša, žena dninarja, Sv. Ana št. 34, roj. 20. okt. 1859, umrla 9. sept. — 39. Markič Marija roj. Štefe, vdova po posestniku, Tržič št. 249, roj. 1859, umrla 12. sept. — 40. Kalan Matevž, vdovec, Dolina št. 101, roj. 1855, umrl 3. oktobra. — 41. Hofbauer Teodora roj. Pollak, vdova, Tržič št. 103, roj. 20. okt. 1848, umrla 5. okt. — 42. Čater Ivana, hči delavca, Tržič št. 159, roj. 27. dec. 1825, umrla 21. oktobra.

Oznanila za mesec november.

1. **Praznik vseh svetnikov**, ob 6. in 10. sv. maša z dvema blagoslovoma, ob 8. z enim blagoslovom, ob 10. peta sv. maša, vesoljna odveza za 3. red. Popoldan ob 2. rožni venec, litanije M. B., nato pridiga, pete večernice, odhod na pokopališče, kjer je libera za umrle farane in petje žalostink. Po Ave Mariji se molijo v župni cerkvi vsi trije deli rožnega venca za duše v vicah in nato pojo združeni pevski zbori pred spomenikom padlih vojakov žalostinke.

Ta dan je ob 6. skupno mesečno sv. obhajilo za moške.

2. **Spomin vernih duš**. Sv. maše se prično ob 5. uri zj., ob 6. je orglana sv. maša, ob 7.15 se prično velike bile, nato je slovesna sv. maša za verne duše, po tej odhod na pokopališče, kjer je pri kapeli libera za umrle farane. Zvečer ob 7. rožni venec in litanije.

Popolni odpustki za verne duše v vicalih se prejmejo od praznika vse svetnikov opoldan do opolnoči na dan vernih duš vsakokrat, kadar kdo obišče kako cerkev ali napol javno kapelo, moli tam v papežev namen in je prejel sv. zakramente. Sv. obhajilo v ta namen se prejme lahko že na praznik vseh svetnikov ali pa na god vernih duš, spoved pa lahko prej v osmini; kdor pa hodi skoro vsaki dan k sv. obhajilu, temu ni treba za te odpustke posebej k spovedi. Ti odpustki se morejo prejeti samo za verne duše v vicalih.

5. **Prvi petek v mesecu**, ob 6. sv. maša z blagoslovom.

7. **24. ned. po Bink.**, zahvalna nedelja, ob 10. sv. maša z blagoslovom in zahvalno pesmijo. Pop. je shod za 3. red.

14. **25. ned. po Bink.**, ob 8. sv. maša za čevljarsko za drugo, popoldan shod za dekleško Marijino družbo.

21. **26. ned. po Bink.**, pop. je shod za žensko Marijino družbo.

28. **Prva adventna nedelja**, ob 6. sv. maša z blagoslovom, skupno sv. obhajilo za dekleško Marijino družbo.

Ves advent bo vsaki dan ob 6. sv. maša z blagoslovom.

30. **Sv. Andrej**, ob 6. farna sv. maša, ob 10. sv. maša pri sv. Andreju.

Karl Pirc :

Rihard Frank.

Tržiški župnik od leta 1868 do 1880.

V zadnji številki Cerkvenega glasnika ste našli našete tržiške župnike z malimi črticami o poteku njihovega življenja. zdaj vam hočemo po lastnih spominih podrobneje narisati delovanje župnikov novejši dobe, v kolikor se nanaša specijelno na njihovo bivanje v Trziču in sicer na način, kakor smo to storili že leta 1924 v novembrovi in decembrovi številki glede gosp. Alojzija Košir.

Nastopne črtice naj veljajo spominu Koširjevega naslednika, gosp. Rihardu Franku.

Gospod Frank ni prišel v Trzič iz lastne volje, marveč na željo škofije, ki ga je smatrala za posebno sposobnega voditi to težko župnijo. Trzičanov in njih običajev ni čisto nič poznal, zato je koj po prihodu prišel pri ženstvu v hudo zameru. Kakor v Ribnici vaju je tudi v Trziču vse vprek otikal in po domače nazival s Franco, Mico, Žefo itd., namesto, da bi jih naslavljajl z gospodično Francko, Josipino ali Marijo. Neko nedeljo oznanil med drugim, da bodo bilje po rajnici »Mici P.« Nič hudega slušeč se vrne po maši v župnišče. Tu ga že pričakuje neka dekla, ki mu izroči srebrn goldinar pa pravi: »Gospa P. se prav lepo priporočajo in pošljejo tale tolar s prošnjo, da bi pri sv. maši ob desetih oznanili bilje po rajnici »gosp. Mariji P.«, ne pa po Mici P.« To je bilo dovolj jasno povedano in gospod se je v bodoče skrbno varoval pred tržiško zamerljivostjo.

Vse eno je pa trajalo še dogo, dokler si je pridobil splošno zaupanje. Prirojeno mu je bilo namreč trdno izgovarjanje besed, poleg tega je bil vaju na kratko brez ovinkov povedati svoje mišljenje, pa je vse skup napravilo vtis nevljudnosti in trdosrčnosti. Toda kdor je z gospodom dalj časa občeval, se je uveril o njegovi blagi duši.

V cerkvi načeloma ni nič prenehal. Kakor je dobil, tako je dalje opravljajl.

Bil je izvrsten pridigar, dasi so njegove pridige trajale po eno uro in še dalj. Nekateri so ga radi in pazljivo poslušali, drugi, zlasti moški, so se pritoževali čez njegove dolge pridige. Večina moških je po evangeliju odšla iz cerkve v gostilno na »Skalo« ali pa »na Rore« za eno urico na oddih.

Spovedoval je rad in mnogo, zlasti pred prazniki si še ob 11. uri ponoči lahko opravil pri njem sveto spoved. Bil je zelo natančen in skrben in dajal lepe nauke, zato se je kmalo krog njega zbralo polno blagih duš, katerim je bil pravi duhovni oče.

Tudi bolnike je pogosto obiskoval in jih jemal v svojo posebno skrb. Nekoč je prišel na smrtno posteljo odličen tr-

žiško gospod. Mož je mnogo bral po slabih knjigah in časopisih in tako izgubil vero. Zlasti z Brezmadežnim spočetjem D. M. in pa s papežev nezmotljivostjo se ni mogel sprijazniti. To tudi župniku naravnost pove, ko ga obišče. Ta se pa nasmeja in pravi: »Vsaj ni res, da bi Vi tega ne verovali, to si le domišljujete.« Nato na kratko in poljudno razloži bolniku pomen teh verskih resnic, in mu temeljito razžene vse verske dvome. Mož se skesano spove in tekom dolge boleznii še večkrat prejme sv. zakramente.

Drugače pa ni zahajal med ljudi, rajši je v samotii pre-mišljeval in molil ter se vadil v pobožnem življenju. Zgodaj je vstajal k molitvi in čestokrat se je, zlasti ob praznikih že zarano razlegalo iz župnišča glasno prepevanje psalmov.

Vzboj svoje miroljubnosti ni imel sovražnikov in nasprotnikov v župniji, pač pa lahko trdimo, da še ni imel noben župnik v Trziču toliko skrbi v denarnih zadevah kako on.

Denarni polom na Dunaju 1873. l., otvoritev gorenske železnice, ki je ustavila ves promet čez Ljubelj na Koroško; prenos železne industrije iz Trziča na Jesenice; propast barvarske in nogavičarske obrti; vse to in še mnogo drugega je pripravilo trg na beraško palico. Nastala je v Trziču beda, kakor je še ni bilo ne prej ne slej.

V teh hudih časih je moral Frank dovršiti zgradbo podružnice sv. Andreja in na novo pokriti zvonik pri župni cerkvi. Še ni tega zgotovil, pa je dobilo župnišče hude razpoke. Komisija je stavbo pregledala in ugotovila, da je prebivanje v hiši smrtno nevarno.

Župnik se je moral preseliti v spodnje prostore v kaplaniji. Štolnina je skoraj popolnoma prenehala, 75% pogrebov je ostalo na dolgu in župnikovi dohodki so se tako skrčili, da je imel komaj preživež za 10 mesecev v letu.

To ga je napotilo, da je prosil za kanonikat v Novem mestu, katerega je tudi dobil.

Njegov odhod iz Trziča je bil skromen a časten. Gospodje so ga spremili do Kranja, doma je pa marsikatera dušica na tihem prelivala solze za dobrim dušnim očetom.

Pa tudi v Novem mestu ni g. Frank pozabil svojih nekdanjih župljanov. Z nekaterimi je še leta pismeno občeval. Nekaj pisem se je še do danes ohranilo. Ker se iz njih bolje zrcali plemenitost njegove duše, kakor jo je bilo možno posneti iz tihega njegovega življenja, naj sledi tukaj nekaj odlomkov.

Tako piše med drugim: »Danes Vam priznam, da sem pred leti, ko ste sklenili stopiti v tretji red sv. Frančiška, Vašo odločitev občudoval. Zdaj pa spoznavam, da Vas je tedaj vodil duh božji, ki Vas je hotel tako bolje varovati v težkočah, ki ste jih morali prestatii.

Ostanite zvesti sv. očetu Frančišku in molite za njegovega duhovnega sina Antona, kajti to ime sem si izvolil v zaupanju na sv. Antona, ko sem pred poldrugim letom tudi jaz stopil v tretji red. Sv. Frančišek nas posebno uči zaničevanje sveta in njegovih dobrin. Kajti če je srce prosto vsega posvetnega, se zamore popolnoma vspeti k Bogu in vživati Njegove sladkosti, obenem pa v raznih izpremembah življenja ohraniti oni srčni mir, ki ga občudujemo na svetnikih.«

Pri drugi priliki zopet piše: »Opozoril bi Vas na neki latinski pregovor jezuitov, v katerem se nahaja veliko modroznanstvo. Slovensko se glasi: »Če sediš na sedežu, na katerem dobro sediš, obsedi na sedežu in ne zapusti tvojega sedeža.« Na svetu ni nič popolnega, zato smo še najpreje zadovoljni, če smo potrpežljivi.«

Zanimivo je kako opisuje še sam 19. maja 1897. zadnja leta svojega življenja. — — — »Z božjo pomočjo sem stopil v moje sedemdeseto leto, katerega doživeti se nisem nikoli nadejal. Hvala Bogu zdrav sem, le nekoliko gluha postajam, kar me pri spovedovanju moti, ker moram čestokrat spovedanca opominjati, da mi ponovi, kar je pravkar pravil. Lasje so mi popolnoma osiveli, tudi spomin ni več tak, kot je bil kedaj, zlasti imen se ne spominjam. Tako občutim neprilike starosti. Pri vsem tem pa bodi Bog najprisrčneje zahvaljen, da je tako, ker še vedno lahko opravljajm dušno pastirstvo.«

Komaj poldrugo leto nato, 24. jan. 1899., ga je pa že Bog poklical v boljšo večnost.

Pokopan je na pokopališču v Novem mestu. Njegov spominek je vzdian na desni strani kapelice in slove:

Preč. gosp.

Rihard Frank

kanonik v Novem mestu
od l. 1880, rojen 2. aprila 1827,
v mašnika posvečen 30. julija 1850,
umrl 24. januarja 1899.

V večnem spominu bo pravični. Ps. 111, 7.
Moj Jezus usmiljenje!

Razno.

Ples. Ob priliki blagoslovitve mohamedanske mošeje v Parizu so peljali navzočega marokanskega sultana tudi v imenitno restavracijo. Hoteli so mu nuditi priliko, da bi se zabaval nad modernimi plesi, kakor so foxtrott, tango in drugi. Ko so ga nato vprašali, kaj o njih misli, je odgovoril: »Jaz ne morem tega razumeti, kako morejo evropejci dovoliti svojim ženam in hčeram take plese.« Žalostno za evropejsko civilizacijo, da se morajo že afrikanski divjaki zgražati nad njeno moralo!

Prošnja. Presvetli gospod nadbiskup vrhbosanski in Sarajevega dr. Ivan Šarič je poslal z ozirom na to, da smo mu poslali 500 Din od nabranega denarja v misijonskem tednu, sledeče pismo: »Hvala Vam na Vašoj pažnji, kojom pomožete svake godine moju mladu i siromašnu nadbiskupiju koja treba plemenitih dobrotvora! Bog neka blagoslovi Vašu dobro Marijinu Kongregacijo, kojoj se i nadalje preporučujemo! Baš sam sada, začetkom školske godine, u velikim potrebama. Lijepo Vas molim, da učinite još jednu kolektu (zbirko) za nas, ako Vam je ikako moguće. In vsemogočni Bog naj Vam stotero povrne. — Dobrim srcem torej priporočamo to prošnjo! Darove sprejema župni urad, ki jih bo potem poslal presvetlemu nadškofu.

Tiskarski škrat je v zadnji številki Cerkevne glasnika povzročil veliko napako pri popisu župnika Böhma. V 3. vrsti za besedo naslednik mora biti pika (.). »Janez Salvago« se mora postaviti v 4. vrsto za besedo vizitatorjem in v 3. vrsti mora stati mesto ki veliki Ker, potem je pravilno.

Ali more dostojen človek v tako družbo?! Na Dunaju so socialisti v neki tovarni stopili v stavko radi tega, da so prisilili tovarnarja, da je odpustil iz službe krščanskega delavca, ki se je udeležil odkritja Luegerjevega spomenika —! V Trziču je pobil socialist krščanskega delavca na tla, mu spahnil roko, da je moral iskati zdravniške pomoči. To se je zgodilo, ko se je krščanski delavec mirno vračal domov s kongresa krščanskih delavcev —! Pred par tedni so imeli socialisti v Trziču klaverno telovadni nastop, kdo izmed krščansko mislečih jim je kaj žalega storil ali jih obdajal s psovkami?! Na istem zborovanju je baje nek tržiški socialistični voditelj govoril, da oni vzgajajo disciplino, Orli pa da so hlapci vere —! Torej socialisti niso služabniki vere ampak —! Po njih je torej sramotno živeti po veri in bi se mladina ne smela vzgajati po verskih, po katoliških načelih! Ali so to še katoličani, ki to podpirajo?! Ali more biti sploh dostojen in olikan človek v tej družbi?! Ali more biti dostojen in zlasti katoliški človek še v tej družbi, katere člani imajo za verne kristjane same psovke kot so »mole, tercijalci, ajmohtarji« in druge cvetke te »discipline«, ki cvete na polju socialistične kulture?!

K. Pirc:

Krtačeva Špeva.

Kuj to druj dan sej trofiva ana lepa glegnat, de sem sojo jezo ohvadiva. K grem zutrej v šovo, seve majhen belj počaso, ker so me še kosti oh žvakov prejšenga večera bolele,

pride preče mne rihten šlibar. Jest ga lpo pozravem, koker so nas u šol naučle, von me pa prov špotljiv pogleda pa prave: Pikca - Figca. Mne je kar kri v gvavo šinva, štir fije sem nardiva z vsem prstme naankat, roče sem navskriž djava pa mo jeh pod nos pomoliva. »Tle gor se vsede mulc grde, boš pa Benešče vidu«, sem zaupiva, pokel sem pa stekva preče šole. Von je spalco za mnoj zamahnu, pa me ni zadev, pokel joj pa v soj jeze rinu na pvac, glih pred mojo mater je pršturmov, jen kuj začev zmerjate, kakšna grdoba de sem. Al prekvat je svab naletu per moj matere. Koker strpen gad so se v nga zakadile, pa zmerjale, kaj de misel de gre poštenih ldi, poštene otroče s pritelne obkvadate, al misel de se morjo glih ta reven ldje usačmo prtepenmo škrico ukvanjate. Koker so slišale babe, de se gre za reveže, so pa na ajns cvaj vse z materjo potegnile jen tok vpit začele, de joj šlibar kar po Kulirjov gase podurhov. Babe pa za nmo, toj bva jaga de nkol tačga. Oh tistga barta sem imeva gmah, nkol nker se ni upova ubena živa duša mne rečte Figca, še Pikca ne. Kar na ankat sem biva pošten koker so me krstile Špeva, če sem je pa kdo votu ajnštelate, de sem mo kej pernesva, mej še pobožov jen reku: Moja Špelca.

To je biva moja prva šova v spoznanj ldi, dober sem se zamerkova, de se na svet to naj bolj skoz pride, če se fest s komovcam naprej pomaga. Koker pregovor prave: Ljube železo, koker samga sebe, jen kuvaj bližnega dokler je gork!

2. U dolince prijetne je ljube moj dom, — ncole od njega podav se ne bom.

Toko so pele ta druj otroce, mne je bva pa ta pesem čez use zoprna, ker nkol nisem poznavava, kaj je dom.

Moja mat je bva perica, k je po štirah hodiva jen žehte prava. Vsak dan je bva v druj hiše od sedmeh zutrej pa do sedmeh večer. Zutrej pređen je odšva, m je skuhovala kšno fronto, postavil pisker u peč, pokel sem pa hodiva jest kader sem votva pa kelker sem votva. Če sem prehter pojedva sem pa stradava. Tud me ni nobeden vahtov pa pogledov na to, kaj de devam. Sama sebe sem biva prpšena, kokr zajc v grmo. To mej pa salamenšč fuksovo. Oh, kok sem biva fovš vsem tistem otrocem, k so u familjah žvele, čer je ata komenderov, mat pa kuhova jen po hiš ferbolhtarva, otroc so pa sem pa če letale, se igrate jen okol staršov se smukale. Oh kok sem se želevala anga ata, če b me glih usak dan natepu, deb ga le imeva usak juter pa večer b mo ob roče kušenva. Koker se lotristnja želi ambozolce al pa terno seke, toko jen še belj sem jest hrepeneva po življen v držine. Kelkat sem se kregova z otroce, k so čez soje starše zabavljal, al pa se okol kvatil, namest deb se per dom držal, staršam veslje devale, sami pa »e to male nebesa na svet imele. Kaj b bva nardiva, de b le smevala u anno kotičko sdete, pa gledate prelepo družinsko življenje. Tok sem bva pa zmerej sama. Učas sem se kam per sosedoveh v hišo prkradva pa so me povsod postran gledale. Kuj so se bale, de jem bo kej pojedu, al pa kakšno drugo škodo nardu ta prtepanšče pamž. Zato sem ta naj rajš doma ustava. Na klop pr peč sem se vlegava jen u lift gledova pa sanjava. Vidva sem, koko ko se nebesa odprle, an angelček sej prkazov jen se na zemljo dol spustu, glih pred mne. Za roče mej prjev jen reku: »Špelca neč se ne boj, jest te ponese deleč deleč v deveto deželu v ano hišo, k imajo vse povhen fantinov jen punc. Ata jen mama te bota rada imeva, pa z bratce jen setrcam se boš igrava.« Oh kok mje bo fleten per srco!

K sem mau več gratova, sem kmou previdva, de angelče zastonj čakam. Takat sej pa angelček spremnu u bogatga fanta, k sej u zvat kočij pome prpeljov, me rinko na prst nateknu jen me na Dunaj ohpeljov. Tud to je švo hmav memo, s kakšnega uržoha b me poiskov bogat fant v zvat kočije?

Vidva sem le pre dobro, de na bom drgač pršva u famijlo, če je nam sama zgradiva. Zato sem pa za trden skleniva, de koker gor zrasem se ta prlmo fant k bo imu mštace pod nosam na vrat obesem.

(Dalje prih.)